

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA DIŞ MEKÂN KULLANIMINA YÖNELİK ÇOCUKLARIN
VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ**
**OPINIONS OF CHILDREN AND TEACHERS ABOUT OUTDOOR USE IN PRESCHOOL
EDUCATION INSTITUTIONS**

Samet COŞKUN¹, Birol KILIÇ², Yeliz DEMİRKALEM³

Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

02.11.2023

Kabul Tarihi

04.12.2023

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Eğitim,
Oyun Alanı,
Dış Mekân
Anaokulu

Özet

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitimde büyük önem taşıyan dış mekanların kullanımına yönelik öğretmenlerin ve çocukların görüşlerini saptamaktır. Yapılan araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ordu şehir merkezi ve ilçelerinde bulunan 1 ortaöğretime bağlı anasınıfı, 7 ilköğretime bağlı anasınıfı 4 bağımsız anaokuluna kayıtlı olan toplam 60 çocuk ve bu eğitim kurumlarında görev yapan 18 öğretmen araştırmaya katılmıştır. Öğretmenlere araştırmacı tarafından hazırlanan "Öğretmen Görüşme Formu" uygulanmıştır. Bu form, 5 soru ve çizerek cevaplanması istenilen "Bize hayalinizdeki okul bahçesinin resimlerini çizebilir misiniz?" Sorusunu içermektedir. Çalışmaya katılan çocuklardan da hayallerindeki okul bahçesini çizmeleri istenmiştir. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular, öğretmenlerin okullardaki dış mekân kullanımının, çocukların tüm gelişim alanlarını olumlu yönde desteklediğini bilmelerine rağmen dış mekânı büyük ölçüde kullanmadıklarını ortaya koymuştur.

Article Info

Received

02.11.2023

Accepted

04.12.2023

Keywords

Preschool
Education,
Playland,
Outdoor
Kindergarten.

Abstract

The aim of this research is to determine the opinions of teachers and children about the use of outdoor spaces, which is of great importance in preschool education. Qualitative research method was used in the research. A total of 60 children enrolled in 1 secondary school kindergarten, 7 primary school kindergartens and 4 independent kindergartens in Ordu city center and districts and 18 teachers working in these educational institutions participated in the research. The "Teacher Interview Form" prepared by the researcher was applied to the teachers. This form consists of 5 questions and the question "Can you draw us pictures of your dream school garden?" which is asked to be answered by drawing. It includes the question. The children who participated in the study were asked to draw the school garden of their dreams. The findings obtained as a result of the analysis of the data revealed that although teachers know that the use of outdoor spaces in schools positively supports all developmental areas of children, they do not use outdoor spaces to a large extent.

1.GİRİŞ

Ülkemizde son yıllarda köyden kente göçün artmasıyla birlikte ülke nüfusunun çok büyük bir kısmı il ve ilçe merkezlerinde yaşamaya başlamıştır. Hızla gelişen nüfus yaşadığımız

¹Yenibosna Şehit Muhammed Ali Kalo Anaokulu, İstanbul, e-mail: sametcoskunoglu@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0036-6865 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

²Fatsa Anaokulu, Ordu, e-mail: kilic_birol@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0535-0005

³İzzet Latif Aras Ortaokulu, Ankara, e-mail: yelizdemirkalem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2958-4156

alanları doğallık ve yeşillikten uzak, betonlaşmış binalarla kaplı bir alana çevirmiştir (Alat, Akgümüş, Cavalı 2012).

Eğitimidir ki, bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da esaret ve sefaletle terk eder (Atatürk). Ülkemizin bulunduğu noktadan daha ileri bir seviyeye gelebilmesi için öncelikli hedefimiz kaliteli bir eğitim olmalıdır. Kaliteli bir eğitiminde ilk basamağı okul öncesi eğitimidir. Okul öncesi dönem, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen ve onlara yaşadıkları çevreyi kendi deneyimleriyle keşfetmelerine imkan tanımalıdır (Karataç, Kartal, Kocabaş 2016).

Bu nitelikte bir eğitimin verilebilmesi için kapalı alanlarda yapılan eğitim yeterli olmamaktadır. Bu eksikliği giderebilecek olan eğitim ortamı ise elimizde bulunan fakat yeteri kadar kullanılmayan okul bahçeleridir.

Yapılan birçok araştırmaya göre okul bahçelerinde verilen eğitimin öğrenme üzerindeki etkisi yadsınamaz düzeydedir (Kaçan, Halmatov, Kartaltepe, 2017). Dış mekan da yapılacak olan eğitim çocukların çevreyi tanımaları, korumaları ve akranlarıyla olan ilişkilerini düzenlemesine olanak sağlar (Gülay, 2011). Dış mekânı kullanarak yapılan eğitimler hakkında kalıplaşmış düşüncelerin aksine çocukların fiziksel gelişimi kadar beynin büyümesi ve gelişmesine de katkı sağlar (Alat, Akgümüş, Cavalı 2012). Yapılan araştırmalarda genelde oyunun dış mekanda oynanması gerektiğini vurgulamaktadırlar ancak sadece oyun değil dış mekânın düzenlenmesi ve daha işlevsel hale gelmesi sağlanarak öğrenme ortamı olarak kullanılabilceği gözden kaçmaktadır.

1.1. Problem

Çoğunlukla okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, dış mekânın da bir eğitim ortamı olabileceğine dair yeterli bilgi ve donanım sahibi olmamaları, okul bahçelerini düzenleme konusunda sorumluluk almamalarını ve çocukların bu konu hakkındaki görüşlerinin, isteklerinin üzerinde yeterince durmamalarını problem durumu olarak tanımlanabilir. Bu araştırmadan sonra eğitimcilerin alternatif eğitim metotlarını incelemeleri ya da okul dış mekânın önemini kavrayıp okul dış mekân düzenlenmesine özen gösterilebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitimde büyük önem taşıyan dış mekânların kullanımına yönelik öğretmenlerin ve çocukların görüşlerini saptamaktır.

1. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların dış mekân kullanma ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. Okul öncesi kurumlarındaki dış mekan kullanımlarını etkileyen faktörler nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların dış mekanda kullanılacak materyaller hakkında görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul bahçeleri çocukların tüm gelişim alanlarını desteklediği, kendi deneyimleriyle dünyayı tanıma ve sosyalleşme fırsatı sunan bir eğitim ortamıdır (Huz, Kalburan 2017). Çocukların gelişim dönemini etkileyen oyun çağında okul bahçelerinde geçirdiği zamanın az olduğu bilinmekle birlikte, okul öncesi eğitim kurumlarında ise dış mekan kullanımının azlığı göze çarpmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin dış mekanı kullanmasına ve çocukların dış mekan hakkında ki düşüncelerine vurgu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin dış mekanın kullanımına yönelik görüşlerinin, uygulamalarının, deneyimlerinin incelenmesi ve çocukların bu konu hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi okul öncesi kurumlarının dış mekanlarında bulundurulması gereken materyaller ve öğretmenlerin dış mekanı aktif kullanma becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Araştırma sonucunda öğretmenin kendini ve okulunu sorgulamasını sağlayıp olması gereken dış mekan ne ise onun için elinden geleni yaptıktan sonra çocuklarla birlikte var olan dış mekanın kullanılması ve oyun etkinliğinin yanında dış mekanın öğretim merkezi olabileceğinin kavranması açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Öğretmenlere araştırmacı tarafından hazırlanan “Öğretmen Görüşme Formu” uygulanmış olup bu formu tarafsız şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Ordu şehir merkezi ve ilçelerinde bulunan 1 ortaöğretime bağlı anasınıfı, 7 ilköğretime bağlı anasınıfı, 4 bağımsız anaokuluna kayıtlı olan toplam 60 çocuk ve bu eğitim kurumlarında görev yapan 18 öğretmenler araştırmaya katılmış olup katılımcıların görüş ve çizimleri ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Okul öncesi eğitim: Doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar çocukların gelişim özellikleri, kişisel ayrılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak onların bedensel duygusal ve toplumsal gelişmelerine yardım etmek amacıyla aileler ve birtakım kurumlar tarafından uygulanan eğitim (TDK Eğitim Terimleri Sözlüğü).

Dış mekânda oyun: Çocukların duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişimlerini destekleyen oyun alanlarıdır. (Kalburan, 2014)

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, yapılan araştırmalar sonucunda, ele alınan konuyu en iyi şekilde analiz etmek için nitel bir araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, incelenen olguya ilişkin olarak katılımcıların yaşantılarındaki gündelik sorunların daha detaylı incelenmesine imkân verir (Denzin & Lincoln, 1998). Nitel araştırma bir sosyal olayı doğal ortamı ve doğal oluşumu içinde tasvir eder. Nitel araştırma bir durumu ilişki bağlantıları içinde anlamaya çalışır. Bir olayı etkileyen değişkenleri kendisi ortaya çıkarır. Bu araştırma, nitel araştırma modellerinden durum çalışması modeli ile gerçekleştirilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılıklarının demografik özelliklerle ilişkisinin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele göre iki değişken arasındaki ilişkinin niteliği ortaya konmaktadır (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu olarak Ordu şehir merkezi ve ilçelerinde bulunan 1 ortaöğretime bağlı anasınıfı, 7 ilköğretime bağlı anasınıfı 4 bağımsız anaokuluna kayıtlı olan toplam 60 çocuk ve bu eğitim kurumlarında görev yapan 18 öğretmen araştırmaya katılmıştır. İlin her kademesinde bulunan anaokullarının seçilmesine özen gösterilmiştir. Seçilen okulların köy ve merkez mahallelere dağılımına dikkat edilmiştir. Çocukların özgün çizimlerini desteklemek için drama eğitimi verdiğim sınıflarda kullandım. Örneklem Ordu ilinin genelinde farkındalık yaratması için seçilmiş olup Ordu iline genellemiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme soru cevap yöntemi ile bilgiye ulaşmanın yoludur. (Yıldırım& Şimşek,2005). Veriler öğretmenlere araştırmacılar tarafından hazırlanan “Öğretmen Görüşme Formu” ile toplanmıştır. Bu form, 5 soru ve çizerek cevaplanması istenilen “Bize hayalinizdeki okul bahçesinin resimlerini çizebilir misiniz?” sorusunu içermektedir. Çalışmaya katılan çocuklardan da, hayallerindeki okul bahçesini çizmeleri istenmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma Ordu şehir merkezi ve ilçelerinde bulunan 1 ortaöğretime bağlı anasınıfı, 7 ilköğretime bağlı anasınıfı 4 bağımsız anaokuluna kayıtlı olan toplam 60 çocuk ve bu eğitim kurumlarında görev yapan 18 öğretmen ile yapılmıştır. Öncelikle seçilen okullara gidilerek ve

benim çalıştığım okulda sözlü olarak gerekli görüşme izinleri alınmıştır. Katılımcıların gönüllü olmaları esas tutulmuştur. “Öğretmen Görüşme Forumu’nda ki sorular yöneltilerek öğretmenler ile görüşme yapılmıştır. Görüşmelere 20 dakika ayrılmıştır. Son soru olan “Bize hayalinizdeki okul bahçesinin resimlerini çizebilir misiniz?” sorusu yöneltilerek hayallerindeki okul bahçesini çizmeleri istenmiştir. Çocukların çizimleri drama ile desteklenmesi sağlanmıştır.

2.5. Veri Analizi

Toplanan belgeler ve alınan notlar öncelikle düzenlenmiş, kodlanmış, özetlenerek yorumlanmıştır. Verilerin analizi, kategorik birleştirme ve doğrudan yorumlama yöntemi ile gerçekleştirmiştir. Kategori birleştirme de veriler kodlanır ve anlamların çıkacağı örnekler toparlanır. Doğrudan yorumlama da tek bir örnek kullanılarak anlam ortaya çıkarılır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci araştırma sorusuna (alt problem) ilişkin bulgular.

Öğretmenler, okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan okul bahçesini düzenlemedeki rollerinin neler olabileceğine dair görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunlukla bahçe düzenlemede; öğretmen rolünün önemi, öğretmenlerin fikirlerinin alınması ve düzenlemede aktif rol alması gerektiği üzerinde durdukları görülmüştür. Örneğin; Meral öğretmen, “Çocuğun gelişim özelliklerine uygun, sağlıklı bir oyun alanı ve bahçede uygulama alanı oluşturulmasında öğretmen rolü çok önemlidir. İhtiyaçları belirlemede öğretmenleri dikkate almak gerekir” dedi. Bazı öğretmenler ise kendi fikirlerinin alınmasının yanında, bahçe düzenlemesinde tümüyle kendisinin rol alması gerektiği üzerine görüşler bildirmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden ikisi, idare ile iş birliği içerisinde planlanması gerektiğini vurgulamıştır.

3.2. İkinci araştırma sorusuna (alt problem) ilişkin bulgular.

Öğretmenlere yöneltilen diğer bir soru; Sizce okul bahçesinde kullanılması gereken malzemeler ve materyaller nelerdir? Alınan cevaplar çoğunlukla kum havuzu, ağaçlık alan, kaydırak, salıncak, plastik zemin, bitki yetiştirme alanlarıdır. Bunlarla beraber trafik alanı, hayvan barınaklarının bulunduğu alan, tırmanma oyun alanı, bisiklet sürme yolu, çakıl taşları ile donatılmış alan gibi öğelerin bulunmasının gerekliliğine değinilmiştir. Bu malzemelerin neden kullanılması gerektiği sorusuna ise, öğretmenlerin çocukların doğa ile içi içe bir ortamda eğitim almalarının önemli olduğunu belirtirken diğer bir grup öğretmen ise okul bahçesinde bulunan materyallerin çocukların tüm gelişim alanlarını olumlu yönde desteklediğini

söylendiği saptanmıştır. Bir grup öğretmenin çocukların yaratıcılığı ve hayal gücü gelişimi açısından önemli olduğu üzerinde durdukları görülmüştür. Örneğin; Sevil öğretmen, “Çocukların gelecekte fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı birer birey olarak yetişebilmeleri için sosyal, fiziksel, duygusal becerilerini geliştirebilecekleri ortamlara ihtiyaçları vardır. Bunun için en uygun ve etkili yerlerden biri de bahçedir” diyerek bu konudaki görüşünü bildirmiştir.

3.3. Üçüncü araştırma sorusuna (alt problem) ilişkin bulgular.

Görüşme Formunda yer verilen öğretmenlere yöneltilen bir diğer soru ise, Sizce OÖEP’ye göre okul bahçesinin kullanılmasına yeterli özen gösterilmiş midir? Sorusudur. Soru yöneltilen 18 öğretmenden 6’sı, “Evet, programda yeterli özen gösterilmiştir” cevabını vermiştir. Elif öğretmen “Evet yeterli özen gösterilmiştir. Okulumuzun bahçesi uygulama için çok müsait bir bahçedir” dediği saptanmıştır. Buna karşın 12 öğretmen yeterli özen gösterilmediği düşüncesini savunduğu görüldü. Bu öğretmenlerden bazıları tamamen olumsuz düşünceye sahip olmamakla birlikte yetersizliklerin olduğunu ve gerekli özenin gösterilmediğini belirtti. Örnek olarak Emine öğretmen, “Programda diğer birçok alana verilen özen kadar bu konuda yeterli açıklama olmadığını söyleyebilirim” dedi. Bir öğretmen ise bu soruyu boş bırakarak yanıtlamak istemediğini belirttiği görülmüştür.

3.4. Dördüncü araştırma sorusuna (alt problem) ilişkin bulgular.

Öğretmenlerin görüşlerini tespit etmek istendiğinde diğer konuyu ise Soru formumuzda “Okul idaresinin dış mekân kullanımı hakkında tutumu nedir?” şeklinde sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu idarecilerin olumlu tutumlarından bahsettikleri fark edilmiştir. Burada Elif öğretmen “Olumlu tutum sergiliyorlar. Fikrimizi alarak yeni alanlar oluşturdular.” cevabını verdiği görülmüştür. Bazı öğretmenler alan yetersizliği ve maddi kaynakların kısıtlı olmasından dolayı idarenin, olumlu tutumu olsa bile istenilen sonucun elde edilmediğini düşündüklerini belirtmiştir. Öğretmenlerden bir tanesi bu soruyu cevaplamak imtina ettiği görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden son olarak hayallerindeki okul bahçesinin resimlerini çizmesini istenildi. Bu çizimler kategorilere ayırarak tablo haline getirildi.

Tablo 1 Öğretmenlerin çizdiği resimlerin kategorize edilmiş hali

Kategori	Adet
Oyun parkı	15
Kum havuzu	14
Ekim-dikim alanı	11

Çizgili Alan	7
Ağaçlık alan	6
Canlı hayvan yetiştirme alanı	5
Tırmanma alanı	5
Çim alanı	4
Trafik alanı	4
Bisiklet Alanı	4
Toprak Alan	3
Kamelya	3
Trambolin	3
Su havuzu	3
Oyun sahası(basketbol, futbol, spor)	2
Kitap okuma alanı	2
Köprü	2
Taş alan	1
Koşu parkuru	1
Engelliler için parkur	1
Ağaç ev	1
Bahçe satrançı	1
Tiyatro Sinema	1
Çamurlu alan	1
Akülü araba	1
Hobi bahçesi	1
Denge oyun alanı	1
Geleneksel oyun alanı	1

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu okul öncesi eğitim kurumlarındaki bahçelerde oyun parkı, kum havuzu, ekim-dikim alanı, ağaçlık alan, çizgili alan görmek istediklerini belirttiği saptanmıştır. Bazı öğretmenler çocuklar için okul bahçesinde çamurlu alan, geleneksel oyun alanı, hobi bahçesi, engelliler için parkur bulunmasının önemi üzerinde durduğu, resimlerinde bu öğelere yer verdiği fark edilmektedir.

Araştırmaya katılan çocuklardan hayallerindeki okul bahçesinin resimlerini çizmesi istenildi. Bu çizimleri kategorilere ayırarak tablo haline getirildi.

Tablo 2 Çocukların çizdiği resimlerin kategorize edilmiş hali

Kategori	Adet
Park alanı (tahterevalli, salıncak, merdiven, kaydırak, trambolin)	59
Çim Alan	59
Hayvanlar (kelebek kaplumbağa, köpek, deniz hayvanları, kuş)	29
Ağaç	17

Okul	17
Çiçek	14
Ağaç ev	9
Futbol sahası	7
Kendi	7
Toprak alan	5
Havuz	4
Top	4
Akvaryum	3
İp atlama alanı	2
Oyun evi	2
Sek sek oyun alanı	2
Mermer Alan	2
Bilim merkezi	1
Diğer(kuş evi, balon, gökkuşağı, kar tanesi, spor salonu vb.)	78

Tablo 2’de araştırmaya katılan çocukların çizdikleri resimlerde park alanı (tahterevalli, salıncak, merdiven, kaydırak, Trambolin), çim alan, hayvanlar (kelebek, kaplumbağa, köpek, deniz hayvanları, kuş), ağaç, okul, çiçek gibi öğeleri ağaç ev, futbol sahası, kendisini ve arkadaşlarını, toprak alan, havuz, top, akvaryum, ip atlama alanı, oyun evi, sek sek oyun alanı, mermer alan, bilim merkezi gibi öğelere göre daha fazla tercih ettiği görüldü. Tabloda bulunan diğer kategorisi, araştırmaya katılan çocukların çizdiği kuş evi, balon, gökkuşağı, kar tanesi, spor salonu vb. gibi az sayıda çocuğun tercih ettiği öğeleri kapsamaktadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1 Sonuç

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin, okul öncesi eğitim kurumlarında dış mekân kullanımına yönelik fikir sahibi olduklarından bahsedilebilir. Fakat uygulama konusunda aynı bilgiye sahip olduklarını söyleyemeyiz. Okul öncesi öğretmenlerinin bahçe düzenlemedeki rolünü, gerekli görüldüğü yerlerde fikir danışılan kişi olarak sınırlandırdıkları görülmüştür. Oysa okul öncesi öğretmenin bahçe düzenlemeye yönelik görevleri bundan daha fazladır. Dış mekânda yapılabilecek etkinlikleri planlayan, bu etkinlikleri başlatan ve sürdüren, aktif katılım için çocukları cesaretlendiren kişi, okul öncesi öğretmeni olmalıdır. Hava şartları, materyal eksiklikleri, maddi yetersizlikler ve eğitim sürecinde kullandıkları güncel olmayan planlar gibi birçok gerekçe öne sürmek yerine “Verdiğim eğitimi

nasıl daha kaliteli hale getirebilirim? Elimdeki imkânları en iyi şekilde nasıl kullanabilirim?” sorularına cevap aramalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, dış mekân kullanımının okul öncesi eğitim programında yer verilmesine ilişkin ortaya koydukları görüşlerinin yeterli olmadığı saptanmıştır. Dış mekân kullanımıyla ilgili bölümlerden okul öncesi eğitim programında alan gezisi, fen etkinliği, hareket ve oyun etkinliği adı altında yüzeysel olarak bahsedilmektedir. Kısaca dış mekân kullanımı ile ilgili OÖEP’ da ayrıntılı ve yeterli bilgilerin yer almadığını söyleyebiliriz. Öğretmenler dış mekâna yönelik etkinlik tasarlarlarken üniversite sürecinde öğrendikleri bilgiler ve hizmet içi eğitimde kazandıkları becerilerden faydalanmaktadırlar. Okul öncesi eğitim programının bu yönden eksik olduğu, öğretmenlerin görüşleri destekler niteliktedir. Doğal olarak “OÖEP’ ye göre okul bahçesinin kullanılmasına yeterli özen gösterilmiş midir?” sorusuna öğretmenler uygun cevaplar vermekte zorlandığı görülmüştür.

4.2. Tartışma

Öğretmenlerin dış mekân kullanımını etkileyen faktörlerin bir diğeri de idarecilerin tutumu olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmaya göre çıkan sonuçlar, idarecilerin çoğunlukla olumlu tutumlar sergiledikleri ve destekleyici oldukları yönündedir. Öğretmenler, bunun yanı sıra maddi ve fiziki imkanların kısıtlı olmasından dolayı idarecilerin olumlu tutumlar sergilemelerine rağmen, dış mekânı geliştirmeye ve aktif kullanmaya yönelik bir girişimde bulunmadıklarını da ifade etmişlerdir. İncelenen makaleler de kurum idarecileri ve öğretmenleri tarafından dış mekânı aktif kullanan grubun akademik başarısının arttığı görülmüştür. Okul bahçesini düzenlemede, okul bütçelerine uygun olarak çeşitli malzemeler seçilebilir. Bunlar araba lastikleri, ipler, halatlar, plastik şişeler vb. gibi ekonomik açıdan elde edilmesi kolay nesneler olabilir. Artık materyallerin kullanılması çocukların yaratıcılıklarını geliştirmelerine katkı sağlar. Maddi imkânsızlık gerekçesini ortadan kaldırarak, ekonomik çözümler üreterek, idare ile iş birliği içerisinde bu engel aşılabılır.

Araştırmada incelenen alanlardan biri de öğretmenlerin ve çocukların bahçede hangi öğelerin yer alması gerektiği ile ilgili görüşleridir. Elde edilen verilere göre, bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenler kum havuzu, bisiklet parkuru, trafik alanı, çizgili alan, tırmanma parkuru, bitki yetiştirme alanı, canlı hayvanlar için alan, engelliler için oyun parkuru, hobi bahçesi gibi çeşitli öğelere yer vermişlerdir. Bağımlı anasınıflarında ki öğretmenlerin bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenlere göre daha az öğeye yer verdikleri tespit edilmiştir. Bağımsız anaokulların da bahçede bulunan öğelerinin fazlalığı yapılan

araştırmalarda göze çarpmıştır. Oyun parkı, kum havuzu, toprak alan gibi temel olarak bulunması gereken genel materyallerden söz etmişlerdir. Bu durumun sebebini bağımsız anaokullarının kendilerine ait daha geniş alana sahip olması, bağımlı anasınıflarının bahçelerini bağlı oldukları ilköğretim ve ortaokullar ile ortak kullanmaları olarak açıklayabiliriz. Öğretmenler, okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması gereken dış mekân öğelerinin birçoğuna çizimlerinde de yer vermişlerdir. Araştırmada katılımcılara sorulan sorular arasında en kapsamlı cevapları okul bahçesinde kullanılması gereken materyaller konusunda verdiği fark edilmiştir.

4.3. Öneriler

Çocukların gelecekte fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı birer birey olarak yetişebilmeleri için sosyal, fiziksel, duygusal becerilerini geliştirebilecekleri ortamlara ihtiyaçları vardır. Bunun için en uygun ve etkili yerlerden biride bahçedir. Öğrenmekten zevk alan, meraklı, araştırmacı, gözlem yapan, çözümler üretebilen, doğa ve diğer tüm zekâ alanlarını aktif bir şekilde kullanabilen, daha sağlıklı, yaratıcı, stressiz, mutlu, çevre ve doğaya önem veren çocuklar yetiştirmek için dış mekânda verilecek olan eğitim oldukça önemlidir. Çocukları doğayla buluşturmak ve doğayla bağ kurmalarını sağlamak hem eğitimcilerin hem de anne-babaların öncelikli hedefleri arasında yer almalıdır. Araştırmada değinilen bu konuda öğretmenler, dış mekânda bulunması gereken materyallerin çocukların tüm gelişim alanlarına ve yaratıcılığına katkı sağladığını, doğa ile iç içe yaparak-yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Araştırmayı oluşturan örneklemin diğer bir grubunu okul öncesine giden 60 çocuk oluşturmaktadır. “Bize hayalinizde ki okul bahçesinin resmini çizebilir misiniz?” sorusuna çizimleri ile yanıt veren çocuklar genel olarak, kendi okul bahçelerinde bulunan ya da çevrelerinde gördükleri parklarda bulunan öğeleri çizmişlerdir. Bağımlı anasınıflarına giden çocuklar çizimlerinde çoğunlukla kaydırak, salıncak, tahterevalli, kum havuzu gibi öğelere yer verirken bağımsız anaokuluna giden çocuklar bu öğelerin yanı sıra tünel, köprü, su havuzu, deniz, hayvanlar, ağaç ev gibi farklı öğelere yer vermişlerdir. Bu farklılığın okul bahçelerinde çocuklar için ayrılan alanının sınırlı olması, öğretmenlerin uygulama konusunda yetersiz kalması ve çocukların yaşamlarını doğadan uzak ortamlarda geçirmesinden kaynaklandığını ileri sürülebilir. Bu problemin ortadan kaldırılması için en uygun ortam olan okul öncesi kurumlarıdır. Öğretmenlere bu konu da çok görev düşmektedir.

KAYNAKÇA

- Alat, Z., Akgümüş, Ö., & Cavali, D. (2012). Okul Öncesi Eğitimde Açık Hava Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Tutum Ve Uygulamaları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3).
- Atabey D., Yurt Ö., Ömeroğlu E., "Okul Öncesi Eğitim Kurumları Açık Hava Oyun Alanlarının İncelenmesi.", Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi, EDİRNE, TÜRKİYE, 1-3 Eylül 2009, pp.651-653
- Chakravarthi, S. (2009). Preschool Teachers' Beliefs And Practices Of Outdoor Play And Outdoor Environments. The University of North Carolina at Greensboro.
- Clements, R. (2004). An Investigation Of The Status Of Outdoor Play. Contemporary issues in early childhood, 5(1), 68-80.
- Çelik, A. (2012). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Açık Alan Kullanımı: Kocaeli Örneği. Journal of the Faculty of Agriculture, 43(1).
- Dietz, K. A. (2002). Influence of Teaching in an Outdoor Classroom on Kindergarten Children's Comprehension and Recall of a Science Lesson.
- Duman, G., & Koçak, N. (2013). Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği).
- Erten, S.(2005). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarında Çevre Dostu Davranışların Araştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(28).
- Fjørtoft, I. (2001). The Natural Environment As A Playground For Children: The Impact Of Outdoor Play Activities In Pre-Primary School Children. Early childhood education journal, 29(2), 111-117.
- Güleş, F., Erişen, Y. (2013). Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre Standartlarını Belirleme: Paydaş Görüşlerine Dayalı Bir Analiz. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (30), 129-138.
- Huz, Ç., & Kalburan, N. (2017). Eko-Okul Olan ve Olmayan Anaokullarının Bahçe Özellikleri ile Öğretmenlerin Bahçe Özellikleri ve Kullanımına İlişkin Görüşleri. İlköğretim Online, 16(4).
- Kaçan, M. O., Halmatov, M., & Kartaltepe, O. (2017). Okul öncesi eğitim kurumları bahçelerinin incelenmesi. Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 1(1), 60-70.
- Kalburan, N. C. (2014). Denizli İlinde Bulunan Resmi Ve Özel Anaokulu Bahçelerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (18).
- Kalburan, N. C. (2014). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Dış Mekanda Oyun Fırsatları Ve Ebeveyn Görüşleri. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (32).
- Karaküçük, S. A. (2008). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel/Mekansal Koşulların İncelenmesi: Sivas İli Örneği. Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences, 32(2).
- Karamustafaoğlu, S., Kandaz, U. (2006). Okul Öncesi Eğitimde Fen Etkinliklerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri Ve Karşılaşılan Güçlükler. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(1).
- Karataç, T., Kartal, S. E., & Kocabaş, İ. (2016). Bağımsız Anaokullarının Fiziki Alanlarının Yönetimi. Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi, 2(2).
- Karatekin, K., & Çetinkaya, G. (2013). Okul Bahçelerinin Çevre Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi (Manisa İli Örneği). Journal of International Social Research, 6(27).

- Maynard, T., & Waters, J. (2007). Learning In The Outdoor Environment: A Missed Opportunity?. *Early Years*, 27(3), 255-265.
- Özkan, B. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çevre Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (62), 80-87.
- Öztürk, A , Bayrak, D . (2017). Anaokullarındaki Doğal Mekân Ve Materyallerin Çocuk Gelişimindeki Yeri. *Social Sciences*, 12 (1), 25-36. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/nwsasocial/issue/26830/284585>
- Soydan, O., Benliay, A., & Bensu, C. Ü. C. E. (2014). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekân Peyzaj Tasarımının 5-6 Yaş Çocuk Grubu Algısı Üzerindeki Etkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 3(1), 37-47.
- Taştepe, T., Başbay, A. M., & YAZICI, Z. (2016). Kent Merkezlerindeki Ekolojik Temelli Oyun Alanlarının Mekansal Açidan İncelenmesi: Ankara-Antalya Örneği.
- Ummannel, A. (2017). Kum Ve Oyun Alanları Üzerine Bir İnceleme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1539-1566.
- Ürey, M., Çepni, S. (2014). Fen Temelli ve Disiplinlerarası Okul Bahçesi Programının Öğrencilerin Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Tutumları Üzerine Etkisinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 537-548.